

1 Beiband
13./III. 1893.

1. Catech. Pol.
2. Form. Baptism. lithv. 1559.

CATECHISMVS

TO IEST.

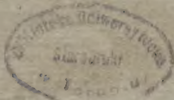
Nauka Krzescianska od

Apostołow dla prostich ludzi we trzech częstkach zamkniona, y z drugiemi cząstkami ku teyże nauce krześcianskie przileżącemi, z Lacinskiego iężika pilnie przełożona.

Przez Jana Maleczkiego S.

KV CZITELNIKOVI.

Wßitko czo w piśmie pisano,
Nam ku zbawieniu wydano.
W Catechiśmie krotko mamy,
A przecz go nie rozważamy?
Proznecz jest w piśmie czytanie,
Gdy w onym nie jest vmienie.
Przetoß pilnie rozważaymy,
Tę naukę y chowaymy.
Apostoli ktorą dali,
Tak prosty lud nauczali.

OMNIBVS PIIS PAROCHIS.
ecclesiarum Polonicarum Ioan. Malecius S. D.

HOmines simpliciores, et qui natu minores sunt, nõ possunt Catechismũ feliciter doceri, quam vna atq; eadẽ forma sępius proposita, ita vt ne vna quidẽ syllaba immutetur. Nam si iam istis, iam alijs verbis eadẽ docebimus, facile perturbantur simpliciores animi, et peribit omnis opera quam in docendo ponimus, id quod re ipsa compertum esse videmus. Proinde ne posthac diuersitate verborũ, animi discentiũ pturbarentur, verba ipsius Catechismi Polonici, nuda prius et selecta, et certa, ac constantia, in publicum edere voluimus, vt in ecclesijs polonicis certa forma docendi haberetur, et religiose seruaretur: id quod Paulus Timotheo suo in posteriori epistola pręcipit: Formam, inquit, habeto sanorum sermonum.

Porro, pro instituendo vulgo, hisce tribus partibus contenti erimus, quę a sanctis patribus, aut ab ipsis Apostolis traditę sunt, et a priscis vsq; sęculis recepta consuetudine in Christianismo permanserũt. Etenim in hisce tribus partibus summatim ac simplicissime comprehensa sunt omnia, quecunq; passim in sacris literis lõge lateq; tradũtur. Gratia dei sit cum vobis omnibus.

Pirwa czaſtka nauki Krzeſcianſkie.

Dzieſięcioro przikázanie boże.

Pirwe.

Nie miey boguow ijnych przi mnie.

Wtore.

Nie bierz na proznoſcz ijmienia pana boga twe-go.

Trzecie.

Pamietáy aby dzień ſwie-ty ſwiecił.

Czwarte.

Czci oytcza twégo y mat-ke twa.

Piąte.

Nie zabijay.

Szoſte.
Nie cudzołoż.
Siodme.
Nie kradniy.
Oſme.
Niemow ſwiadectwa fał-
ſzywégo przeciw bliznie-
mu twemu.
Dziewiąte.
Nie pożądáy domu bliź-
niego twego.
Dzieſiąte.
Nie pożądáy żony iego,
ani ſługi, ani ſłużebnice,
ani wołu, ani konia, ani
żádnych rzeczÿ iego.

Wtora cząstka nauki Krzescianskie.

Członki wiary Krzescianiske.

Wierze w boga oytcza, wszechmogacego, stworziciela nieba y ziemie.

I w Jesu Krista, Syna iego iedine°, pana naszego. Jenż sie poczał z ducha swiete°. Narodził sie z marie dziewice. Vmeczón pod Pontskim Pilatem. Vkrzizowan, Vmarł, y pogrzebion. Zstapił do piekła. Trzeciego dnia z martwycb wstał. Wstapil

na niebiosa, siedzi na prawici boga oytcza wßechmogacego. Stamtad przidzie sedzicz ziwe j martwé

Wierze w ducha swietego. Swiete zebranie krzescianskie, Swietych pospolstwo. Grzechów odpußczenie. Ciała zmartwych wstanie: y zywot wieczny. Amen.

Trzecia czastka nauki Krzescianskie.

Modliewa Krzescianska.

Oytcze naß, jenze ies wnie biesiech.

Swiecz ſie ijmie twe.
Przijdz krolewſtwo twe.
Badz wola twa, jako
w niebie tako y na ziemi.
Chleba naſzégo powſzed-
niego day nam dzis.
J odpuſcz nam winy na-
ſze, jako y my odpuſzcza-
my winowatczóm naſzim
A nie w wodz nás w po-
kuſzenie.
Ale nás wybáw od zlégo.
Amen.

Ty trzi cząſtki nauki krzeſciańſkie od Apoſtolow, ludziem proſtym wydane, po-
winié wſzelki krzeſciańſki czlowiek umiecz, y rozumiecz y wierzicz, ieſli chce zbawion bycz

Czwarta czastka nauki Krzescianskie.

O Krzcie swietym. Marci vlti.

Rzekl pan Jesus vczniom swym: Idzcie po wszitkim swiecie, a kazcie Ewanijeliū wszemu stworzeniu.

Matthei vltimo.

A krzcicie wszitki pogany w ijmie oycza, y syna, y ducha swietego.

Marci vltimo.

Ktoby vwierzil, a okrzczon byl, zbawion bedzie. Ale ktoby nie vwierzyl, poteplon bedzie.

Piąta cząstka nauki Krześciańskie.

O świątości stołu bożego.

Matthei 26. 1 Cor. 11.

Pán nasz Jesus Kristus tey nocy w ktorą wydan był, wziął chleb, a gdyż dzięki vczynił, łamał, y dał vczniom swoym rzekacz: Bierzcie, a iedzcie: Tocz iest ciało moie, ktore za was wydano będzie. To czincie na moie pamiątke.

Takież gdy odwieczerzał, wziąwszi kielich gdiż dzięki vczynił, dał ijm rze-

kacz: Piscie stego wszitcy, Tento kielich jest nowy testament we krwi moie, ktora za wás wylana be-dzie na odpuszczenie grze-chów. To czincie, ilekrocz picz bedziecie, na moie pa miatke.

Szosta czastka nauki Krzescianskie.

O Rozgrzeszeniu. Matthei. 16.

Rzekl pán Jesus Pio-trowi: Tobie dám klucze krolewstwa niebieskego: A czozbykolwiek zwia-zal na ziemi, bedzie zwia-

zāno na niebie. A czożby=
kolwiek rozwiązał na zie=
mi, będzie rozwiązāno na
niebie.

Joannis 20.

Rzekł pān Jesus vczę=
niom swym: Przyimicie
ducha swiętego. Ktorich
byściekolwiek odpuścili
grzechy, odpuſzczaią sie
jm: A ktorichbyściekol=
wiek zadzierżeli, zadzier=
żane są.

Koniec nauki krześciańskie.

Naznaczenie ſlów niekto- rich wtey nauce krzeſciańſkie.

NOn habebis deos alienos coram me. Chcząc niektorzi aby ty ſlowa byly przekladany: Nie miey bogow ijnych nad mię. Jakoſz widzi w polſkim języku bywa mowiono: Nie miey przijaciela ijnego lepſzego nad mię. Nie miey pana ijnego nad mię. etc. Ale en na tim mieſczu, nie widzi ſie nam doſicz prawie. Bo na takowe przekladanie, może niekto rzecz: Y czo potrzeba tego tak zakazowacz: Nie miey boguow ijnych nad mię. Y ktoſz jeſt takowy, też y miedzi poganyj, ktoriby miał boga ijnego nad boga prawego: wſzak nad tego wſzitci nie mamy ijnego: Jakoż to wżdy wedle poſpolitego mowienia a wyrozumienia tak jeſt. A tak mniemaiącz ſie miecz pana boga za boga ſwego a nad niego nie miecz ijnego, a wierząc y duffaiącz wnim, wſzakoſz widzi też przi nim duffanie y nadzieię maią w ſtworzeniu. A to nam pan bóg wtim przikazaniu pilno zakazuie. Przecoż lepiey jeſt, aby tyto ſlowa: Coram me, byly przekladany: Przy mnie: jako y Niemczi przekladaią. Jakoby rzekl pan buog: Ja ſam chcę bycz bogiem twym, ktory ſam mogę y chcę tobie pomo-

cen bycz we wßem. Nie mieyże bogow
ijnych przy mnie. Jakoby rzekł: Niechcę te-
go miecz, abys ty mnie za boga ſwego ma-
iącz a wmię duſſaiącz, miał przy mnie du-
ſſacz a nadzieię miecz w ſtworzeniu: Jako-
bych ja ſam nie mogł tobie doſicz pomocen
bycz, a iżebych na pomocz tobie, pomocy
ſtworzenia potrzebował.

Eccleſia Catholica, Greczkie ſłowa ſą,
ktore w łacinſki ięzik przełożone, znamio-
nuią: Congregatio Chriſtianorũ. A prze-
toß w polſki ięzik maią bycz prawie prze-
kładane: Zebranie krześciániſke: Albo (jako
Cechowie mowią) zbor krześciánſki: a nie,
Cirkiew, albo Koſciol krześciánſki: prze-
ktore ſłowa ludzie proſci, nie, Zebranie krze-
ſciánſkie: ale, dom panu bogu poſwięczony
rozumieią. Ani też Cirkiew albo koſciol ma
bycz rzeczon, Eccleſia. Krom tego, iże zebra-
nie ludzi tam ſie zchodzi.

Takieß też ty ſłowa: Sanctorum com-
munionem, ku przedniem ſłowam przida-
ne: nie, Swiętich poſpolitowanie: albo, ob-
czowanie: ale, Swietich poſpolſtwo, miały
by bycz wykładane. Bo ty ſłowa, Sancto-
rum communionem, ſą wykład przednich
ſłow, Sanctam eccleſiam catholicam: y dla-
tego ijm przidane, aby tym iaſniey wyrozu

miano czoby bylo zebranie krzesciansǩie, yze jest pospolstwo swięthich ludzi. To jest, prawie wierzącich. Przetoſz ty slowa, Sanctorum cõmunionẽ, w polski jęzik maią bycz prawie wykladane, Swięthich pospolstwo: A nie, Swiethich pospolitowanie: Bo sie nie ó pospolitowaniu swiethich: ale, o pospolstwie swiethich rozumieią.

Jenze jes, w Pacierzu: A, jenz sie począł, w czlonkach wiary krzesciansǩie, są slowa Czeskie, od Czechow w polski jęzik przidane, ktorzi v Polaków byli pirwſzi vcziciele wiary krzesciansǩie. Bo oni, Qui, relatiue positum, wykladalą, Jenz: A zasię, Qui, Interrogatiue positum, wykladaią, Ktory. A gdiſz we wſzitkie Polſzcze od kilka set lat aź do tąd ludzie zwykli mowicz: Jenze jes, A, Jenz sie począl, my tez dla wielebne dawnosci takesmy zostawili: aby to slowo stare polskie od Czechow przed wieki wzięte, a od pospolitego ludu przÿęte, a nam potrzebne nie ginęlo, radſzy widząc aby nam od naſzich bratów Ciechuow ięzika Polskiego w potrzebnych slowiech nieczo przibiwalo, nizliby vbywacz mialo. A, Jenze ies, rozumie sie iakoby rzekl: Ktory iestes, relatiue. A, Jenz sie począl, rozumie sie, iakoby rzekl: Ktory sie począl, takieſz relatiue.

Panem nostrũ quotidianũ, w Pacierzu, jest Accusatiuus. Przetoß w polskim jęziku ma bycz wykładano : Chleba naßego powßedniego : A nie, Chleb naß powßedni.

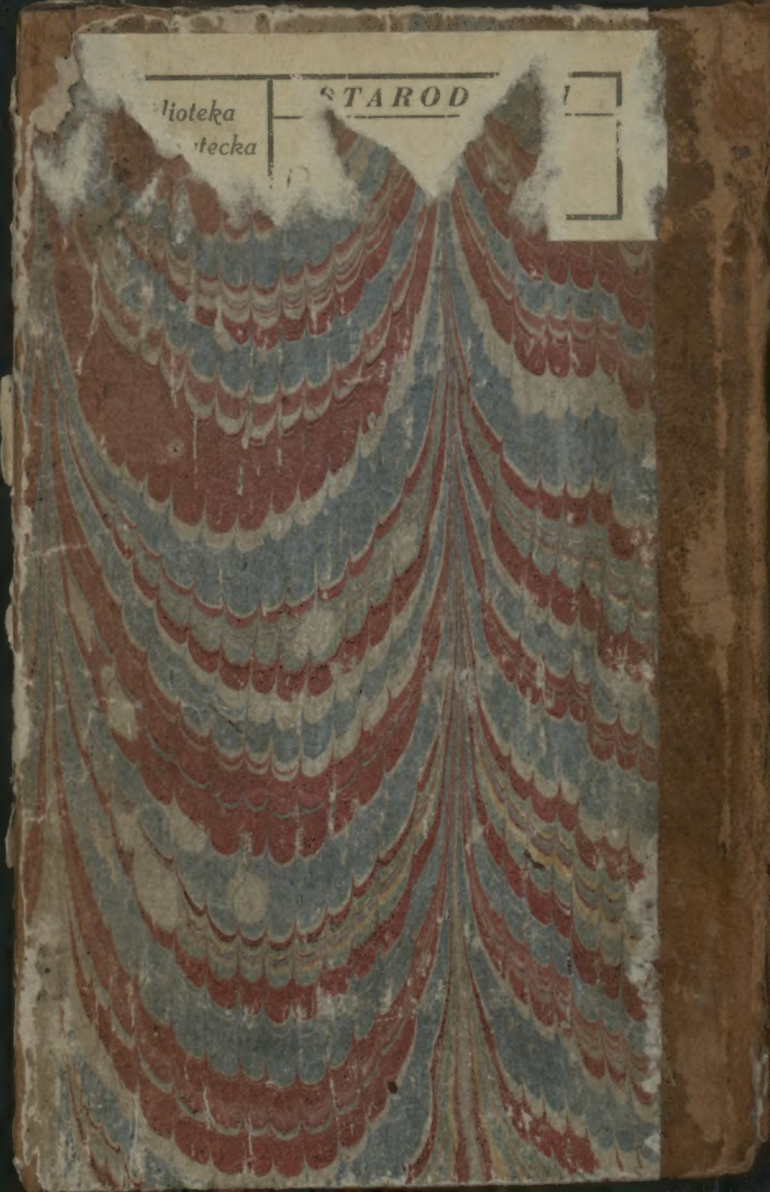
Traditus est, To slowo mialo by bycz wykladano, zradzon był : A nie, Wydan był, jako tez Czechowie y Niemci wykładaią. Przitym mamy wiedziecz, ize w Kristusie iest iedna persona, a dwie naturze nie rozdzielne, boska y człowieczenska, A pismo święte niegdi o obudwu naturach mowi, czo tylko iedne przisłucha : iako tu gdy nam świadczy, yze sin Bozy vmarł : zradzon był. Czo tylko o człowiecze naturze ma bycz prawie rozumiano.

KV IMPRESSORVM.

Proßę wßietkich Impressorow ktorzi ten Catechism będą potym wybijacz, aby ktemu nicz nie przidawali, ani odeymowali : ani zadnego slowa, syllaby, punktu, odmieniali. Ale wßitko w czałości swe zachowali. Bo my dobrze wiemy czo smy vczynili, a jakosmy wylozyli a polozyli. Widziemy tez czo ini wtym vczynili. To wßitko w krotkim czasie, z wykładem krotkim ku zbawienne naucze wydamy.

VV KROLEVVCZV.
M. D. XLVI.

Biblioteka Uniwersytecka
Starodruki
w Toruniu

lioteka
tecka
STAROD